

Ur-Baptistisk Pingst brev 145

Bortglömd pingstväckelse – del 1

Under åren 1989-2004 var jag anställd som föreståndare för Smyrnaförsamlingen Älvängen och utpostgruppen Sion Lilla Edet i Västergötland. Uppdelningen var 80% - 20% i min insats. Norr om Älvängen mot Lilla Edet räknat, ligger Skepplanda, Alvhem, Lödöse och Göta – vilka alla ingick i mitt långsträckt ansvarsområde som pingstpastor, utan att det för den skull fanns tillhörande kapell. Som vanligt intresserade jag mig för Pingstväckelsens historia i bygden, och fick klart för mig att verksamhet hade bedrivits långt tidigare med kapell i exempelvis Lödöse och Göta. På hösten 2004 påbörjade jag en anställning som predikande- och själavårdande pastor i dåvarande pingstförsamlingen Gilead i Göteborg. Ungefär samtidigt kom jag över en skrift med titeln: "Minnesskrift över Giledaförsamlingen Göteborg 1919-1939". Därmed fylldes historien på om Pingstväckelsen i Göta (återkommer till minnesskriften i nästa infobrev).

2018 gavs det ut en bok i Danmark av den danske kyrkohistorikern Simon Jacobsen: "Den store vækkelse" (Forlaget Udfordringen), som behandlar en stor väckelse i början av 1900-talet i den danska västkustbyn Lökken, som först ledde fram till samfundet Guds Meninghed bildades och sedan också till en väckelse i Betaniakirken i Ålborg. Guds särskilda redskap var den amerikanske evangelisten Morris Johnson från Milltown, USA, med rötter i Danmark – som 1905, 16 år gammal, blev baptistiskt döpt i Mississippifloden och medlem i en av Church of God's pingstriktningar (Azusa Street-väckelsen i Los Angeles uppstod som bekant 1906). I samband med att Herren talade till honom om att resa till Danmark med evangeliet, och då han svarade ja på den kallelsen, upplevde Morris Johnson ett dop i den helige Ande.

Avskild till "präst" och utsänd av församlingen St. Paul Park, Minnesota, Church of God anlände han till Danmark 1910 som 20-åring. Den väckelsevåg som sedan gick över de ovan omnämnda platserna i Danmark, med t.ex. stora dopförrättningar i havet vid Lökken, kom även att beröra både Norge och Sverige. Någon gång under sommarhalvåret 1911, for Morris Johnson med båt från Fredrikshamn till Göteborg och, som Simon Jacobsen skriver på sidan 105 i sin bok, "vidare med tåg upp längs Göta Älv till byn Göta" (min övers.). Platsen bestod då av knappt ett 1000-tal boende. Göta blev samhället där Morris Johnson kom att hålla sina flesta möten i Sverige. Innan Skövde "pingstförsamling" hade ordnats 1912, och innan Filadelfia i Stockholm 1913 blivit en "pingstförsamling" under baptistpastor Lewi Petrus ledarskap, fanns företrädare för en pingstriktning av Church of God i Göta. Det nästan låter om historiens vingslag.

För mig är Simon Jacobsens historik i avseende på Sverige och i synnerhet Göta, helt ny kunskap. Ingen av de äldre medlemmarna i Smyrna Älvängen eller i Sion Lilla Edet, som vuxit upp utefter Göta Älv och fortfarande levde 1989 när jag påbörjade min pastorstjänst där, berättade något för mig om Morris Johnsons verksamhetstid och att en friförsamling blev resultatet. Tilläggas kan att Morris Johnson även besökte Toverum i Småland och även ett ställe på Gotland. Ja, 1912 hade han mellan 15-20 kallelser från olika håll i Sverige som han reste till och höll möten. Den baptist-karismatiska väckelsen som nu brann i Danmark på flera platser, Morris Johnson blev bl.a. kallad "profet", ledde till teologisk förföljelse och

socialpolitiskt förtal i mediebevakningen – främst i Danmark. Därför återvände han till Amerika för en tid, men var redan 1913 tillbaka i Danmark och Skandinavien igen. I juni 1913 ordnades det första årsmötet i Göta (om den ansågs av medlemmar vara en Church of God-församling, verkar inte finnas några uppgifter om). Man höll friluftsmöten med eftermötet i en lokal (inget skrivet om den var lånad eller hyrd). Morris Johnson och en syster Ring från Amerika predikade. Arbetet i Göta växte under den lokale pastorn Alfred Andersson ledning, med hjälp av den svensk-amerikanske evangelisten Carl J. Forsberg.

Otto Larsen från Amerika skrev följande om årsmötet i Göta (sidan 180): "Vi kom till Göteborg den 28 juni från Grebbestad (Bohuslän, min anm.) och mötte Morris Johnson och systrarna Marie Renbeck från Danmark. Samma dag for vi till Göta tillsammans med Anders Simonsen för att träffa Otto Ring och hans familj. Vi kom för att vara med på den serie av väckelsemöten som startas upp där. Det hölls ett möte varje dag och på söndagarna var det tre samlingar. Måndagen var den sista dagen i högtiden, då mötena avslutades med dop, fottvagning och nattvard. Detta var en härlig dag i sällskap med många Guds barn där, och de flesta hade mottagit det klara aftonljuset, så det var glädje i varje hus och lovsång hördes på gatorna, i dal och berg. Pris ske Gud.

Många amerikanare hade kommit för att delta i mötena: broder och syster Ring, Morris C. Johnson, systrarna Lida och A. Lunn, systrarna Anna och Maria Renbeck, Edit Björndal och Anni D. Johnson samt undertecknad med hustru. Vård var Anders Simonsen som bor här i Göta. Vi var mellan 13-16 personer som bjöds till bords i hans hem, och också bodde hos honom. Må Gud välsigna honom för hans gästfrihet. Så nu har vi igen tillbragt en härlig tid kring Guds sanna ord och i sällskap med Guds glada barn. Pris ske Gud, som låter sitt ords ljus spridas i de skandinaviska länderna. Nu är det dags att skiljas för den här gången. Må Herren leda, beskydda och bevara oss alla, så att vi alla möts vid uppståndelsen morgon klädda i vita kläder. Amen." (min övers.)

Vad det gäller möjligheter att hålla dopförrättningar i Göta, var ju det inget problem då både Göta Älv och Ryrsjön låg nära tågstationen. För övrigt döpte jag av bara nåd mina två svensk-amerikanska barnbarn, Leo och Ruben Churchill i Ryrsjön 23 juni 2015 – tyvärr utan att ha en aning om att dop, i betydande omfattning, kan ha förekommit i sjön för länge sedan. Nu så efteråt fylls jag av en helig känsla. Church of God hade redan varit där.

Rent klargörande kan det sägas, att 1953 beslutade högsta domstolen i Tennessee att kyrkan Church of God med tillkomst 1902 i Cleveland, Tennessee – ensam äger den lagliga rätten till namnet. Men andra församlingar med samma namn, kan vara lika mycket pingstvännen som de med samfunds adress Cleveland, Tennessee. Guds Ande är den som avgör.

Morris Johnson vill snart göra en ny tur till Göta. Och skriver i ett brev från Stavanger i Norge (sidan 187): "Mötena som vi hade i Göta för någon månad sedan, var i sanning ett härligt årsmöte. Det var med sorgsna hjärtan, vi tog avsked av broder och syster Ring och broder och syster Otto Larsen, som skulle resa till Amerika. Det är en from liten församling i Göta, som brinner och älskar sanningen. Broder Christoffersen och Anna och Maria Renbeck från Danmark och syster Lunn från Sverige deltog i mötena." (min övers.)

Sigvard Svärd